

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת נח

המבול – עונש או טהרה והתחדשות?

המבול יכול להיות שיקוף של המציאות השלילית של דור המבול, אך באופן פנימי יותר המבול הוא גם שיקוף של התענוג של ה' מהעולם, ובכך הוא מביא לנחת רוח וטהרה והתחדשות

שלום לידידינו היקרים!

על הפסוק "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" אומרים חכמינו שהמבול הגיע כעונש על פגם הברית (נידה יג א ורש"י שם). למה העונש על פגם הברית הוא מבול?

המבול כשקיעה בתאוות

כאשר האדם שקוע בתאוה, הוא נכנס כל כולו לתוך התאוה וכאילו אין לו כלום והוא לא צריך כלום חוץ מהתאוה הזו שהוא עבשיו שקוע בה. לכן אפשר לומר שהעונש של המבול משקף את המציאות שהאדם בחר לחיות בה: האדם החליט שהחיים והפרייון ויישוב העולם לא מעניינים אותו, אלא הוא רוצה רק את התאוה, וכמו שכתוב "אכול ושתה כי מחר נמות", ובלשון ימינו "אחרי - המבול". על ידי המבול ה' מראה לאנשים איך הם מסתכלים על העולם, ונותן להם להיות שקועים בתוך מים, בלי יכולת לחיות וליישב את העולם.

המים מסמלים את התענוג. כאשר האדם שותה מים או משקאות שמורכבים ממים, ואוכל אוכלים שצומחים על ידי מים - יש לו תענוג. אבל אם האדם שקוע כל כולו בתוך המים, התענוג הורג אותו ולא מאפשר לו לחיות. על ידי המבול ה' אמר לאנשים שהם שקועים לגמרי בתוך התאוות שלהם, וזה לא מאפשר להם לחיות.

ניתן לדמות זאת גם למציאות של ימינו: בימינו קל לראות איך ככל שהאדם שקוע יותר בתאוות, כך קשה לו יותר להתחתן ולהוליד ילדים, וככל שהחברה שקועה יותר בתאוות, כך היא פחות מעודדת מציאות חברתית של משפחה וילדים. ולהיפך: ככל שהאדם מסתכל על קשר בין איש ואשה כרצון ה', ויודע שה' שמח בקשר הזה ולכן הוא מצווה אותנו להתחתן, כך קל לו יותר להתחתן ולהוליד ילדים, וככל שהחברה מסתכלת על קשר בין איש ואשה כרצון ה', כך היא יותר מעודדת מציאות חברתית של משפחה וילדים.

התענוג של ה'

עד כאן התייחסנו למבול כאל שיקוף של המציאות הלא טובה שבה חיו דור המבול. אבל יש גם התייחסות פנימית יותר למבול, וכפי שכותב אדמו"ר הזקן בלקוטי תורה שהמבול הוא 'נייחא דרוחא', והוא כמו מקווה שבא לטהר את הארץ. איך המבול מטהר את הארץ?

כאשר האדם מחפש את רצון ה' ולא את התאוות שלו, הוא לא מסתכל על התענוג כדבר שבא על חשבון המציאות כולה. הוא רואה שלה' יש תענוג מהמציאות, שהרי הוא ברא אותה, ולה' יש תענוג ממנו, מהאדם, שהרי הוא ברא אותו, ולה' יש תענוג מכך שהוא מתחתן ומוליד ילדים, שהרי ה' ציווה אותו על כך וטבע בתוכו משיכה לכך. הוא לא מחפש להיבלע בתוך התענוג של עצמו, אלא בתוך התענוג של ה' והנחת רוח של ה' מכך שהוא חי ומכך שהוא מקיים מצוות.

בתענוג של ה' האדם יכול להיבלע כל כולו בלי שזה יבוא על חשבון המציאות. אדרבה: התענוג של ה' הוא מה שיצר את האדם והאדם רוקם בתוכו. כל החיפוש של האדם אחר תענוג נובע מכך שהאדם מחפש כל החיים לחזור ולהיבלע בתענוג של ה' שממנו הוא נוצר. הנשמה זוכרת את התענוג שהיה לה כאשר היא היתה כלולה בה', ורוצה לשחזר את התענוג הזה גם כאשר היא בתוך הגוף, על ידי תורה ומצוות. וכפי שכתוב בתניא (פרק לא) "ולזה אשים כל מגמתי וחפצי להוציאה (את הנשמה) ולהעלותה מגלות זה להשיבה אל בית אביה כנעוריה, קודם שנתלבשה בגופי, שהיתה נכללת באורו יתברך ומיוחדת עמו בתכלית, וגם עתה כן תהא כלולה ומיוחדת בו יתברך כשאים כל מגמתי בתורה ומצות".

המבול כטהרה והתחדשות

כאשר האדם טובל במקווה הוא מתחדש: הוא נכנס כל כולו למים, ובכך הוא כאילו משחזר את הלידה שלו, שהוא היה בתוך מי שפיר ומשם יצא לעולם. כלומר הוא נזכר שלא תמיד הוא היה חי, והיה עליו לדאוג לעצמו, אלא לפני שהוא נולד הוא היה עטוף כל כולו באהבה וברחמים (מלשון רחם) של אמו שרצתה בו, ובעצם היה עטוף באהבה וברחמים של ה' שרצה בו ורצה שהוא ייברא. התענוג של ה' ממנו גורם לו לחזור ולהיוולד לעולם, ולחיות מתוך תחושה שהוא אהוב ורצוי.

כלומר המקווה משחזר את המקום שבו האדם שקוע כל כולו בתענוג של ה' ממנו, וההתחדשות שלאחר מכן היא היכולת של האדם ללכת בדרך התורה והמצוות ולחיות ולהוליד וליצור מתוך תחושה שה' רוצה בו.

כך זה גם המבול: מי המבול משחזרים המקום בו בעולם עדיין לא היו חיים, אלא הוא היה בלוע כולו במים, ומתוך זה ה' רצה בעולם וברא אותו "...ורוח אלקים מרחפת על פני המים. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור". מתוך ה'מקווה' הזה העולם מתחדש מתוך תחושה שה' רוצה בו ויש לו נחת רוח ממנו, וכפי שכתוב בסוף הפרשה "וירח ה' את ריח הניחוח".

ככל שהאדם יותר עושה את רצון ה', ושקוע בתוך הנחת רוח של ה' ממנו - כך החיים שלו יותר ויותר בלועים בתענוג הזה. הוא לא מסתכל על החיים כעל מציאות חסרת תענוג, אלא להיפך, הוא מסתכל על החיים כעל מציאות שנוצרת מתוך ועל ידי התענוג של ה' ממנו.

שבת שלום!

בית 'עוד יוסף חי'

